

שיחת השבוע

חב"ד
כל הלב לכל אחד

יוצא לאור על ידי
צעירי אגודת חב"ד – המרכז
עורך: מנחם ברוד
יו"ר: הרב יוסף יצחק אהרונוב

ספרים

נתיבות ההלכה

מאת הרב אברהם שטרית
בהוצאת המחבר

סיכום וביאור ההלכות העוסקות בדיני נידה וטבילה. הספר נועד למי שניגשים לבחינות על ההלכות האלה ברבנות הראשית. 690 עמ'. טל' 052-7654750.

פניני התורה

מאת הרב דוד חדד
בהוצאת המחבר

אוצר מדרשים, משלים ומעשיות על פרשיות השבוע, מוגשים בלשון בהירה ושווה לכל נפש. 392 עמ'. טל' 054-4926609.

אשת חיל

מאת הרב גדליה הלוי סגל
בהוצאת טללים

סיפורים ודברי מחשבה והגות על דרכן של אימהות ונשים צדקניות במרוצת הדורות. 156 עמ'. טל' 057-3153640.

פניני קדם

מאת יעקב שרת
בהוצאת ידיעות ספרים

1636 פתגמים, אמרות וניבים מן התנ"ך. הערכים מסודרים לפי א"ב, עם הסבר לכל אחד ואחד. 384 עמ'. טל' 03-6953970.

זמני השבוע

ניוירוק	דטרויט	מיאמי	לוס אנג'לס
8:06	8:47	7:55	7:45
9:11	9:54	8:51	8:45

פרקי אבות: פרק ד

300 בתי חב"ד לשירותכם *3770 מוקד חב"ד

כתובת המערכת: ת"ד 14 כפר חב"ד 6084000
טל' 972-72-2770100 • פקס 972-3-9606169
www.chabad.org.il • chabad@chabad.org.il
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות

נא לשמור על קדושת הגיליון

כשזורעים רוח קוצרים סופה

כל עוד מכנים את תלמידי הישיבות 'בטלנים' ו'משתמטים' זה דו־שיח של חירשים, וכל מה שנותר הוא משחק של כיפופי־ידיים

להתחבר אל התורה. סיום מסכת בהונגריה (צילום: COL)

עת האחרונה נשמעים יותר ויותר קולות המי־זהירים מפני גל הפופור לזים השוטף אותנו. מומחי כל־כלה, למשל, מתריעים כי כניעה לסממאות פופוליסטיות עלולה לדרדר את המשק. פופוליזם פי־רושו רכיבה על כותרת שנשמעת טוב וסוחפת את ההמונים, אבל מתעלמת ממורכבות הסוגיה ומ־נתונים עובדתיים.

דוגמה לגל פופוליסטי כזה היא המהומה בעניין הגיוס. כל הגורמים המקצועיים הזהירו

כי הגל הזה יהרוס את כל מה שהושג, ישבור את יחסי האמון שנוצרו ויוביל לעימות חזיתי עם הציבור החרדי. אבל הפוליטיקאים העדיפו לרכוב על הגל, זרעו רוח, וכולנו קוצרים סופה.

הממשלה אישרה את חוק הגיוס, אף שהכול יודעים כי אין לו שום ערך. הוא לא יבוצע, כי אין הוא ניתן לביצוע. מגוחך לקרוא את יעדי הגיוס לשנים הבאות. רשמו לפניכם: מספר המתגייסים לא יעלה אלא יפחת. כי שינויים כאלה אין עושים בכוח, ואם מנסים להפעיל כוח, משיגים את ההפך.

שותפות בנטל

הבעיה המרכזית היא האי־הבנה שלימוד תורה אף הוא בבחינת 'שותפות בנטל'. תלמיד ישיבה אינו משתמט מנשיאה בעול. להפך, הוא מקריב את ימיו ולילותיו ואת מיטב שנותיו בעבור העול העומד בבסיס קיומנו – לימוד התורה.

השיח הפופוליסטי מנסה להשוות את הישיבות לאוניברסיטאות, ומכאן השאלה מדוע סטודנטים אינם זכאים לפטור משירות ותלמידי ישיבות זכאים. אבל זו השוואה מופרכת. סטודנט לומד מקצוע, רוכש תואר ומבטיח את עתידו הכלכלי. תלמיד הישיבה אינו עושה לביתו. הוא אינו לומד כדי להשיג תועלת חומרית כלשהי. הוא מקריב את השנים היפות ביותר בחייו ללימוד התורה מתוך אמונה עמוקה כי התורה מעניקה כוח ועוצמה לעם ישראל.

להנחיל את התורה

אולי העימות הזה ממחיש את הצורך להנחיל להמוני העם את חשיבות התורה. ט"ו באב מייצג את נקודת הזמן שבה הימים מתחילים להתקצר והלילות להתארך. ביום עובדים ובלילה אפשר להתפנות ללימוד התורה. לכן חז"ל אומרים כי מט"ו באב ואילך יש להוסיף בלימוד התורה.

זה הזמן לייסד עוד ועוד שיעורי תורה ולקרוא לציבור הרחב להתחבר אל התורה. כל יהודי צריך שיהיה לו לפחות שיעור שבועי בתורה. שעה שבה יוכל להתנתק ממירוץ החיים ולשתות מים רעננים, המרווים את הנפש. ארזא נדע להעריך את חשיבותו של ה'נטל' הזה והכול יבוא על מקומו בשלום.

ההזדמנות שהוחמזה לביטול הגזרה

"שמא הרהר תשובה בליבו". נמצא שהרהור תשובה אמיתי יכול להפוך את האדם מן הקצה אל הקצה.

להפוך למציאות חדשה

אלא שלשם כך נדרשת תשובה מיוחדת. לא דיי בתשובה מיראה, שבכוחה להפוך את ה'זדונות' ל'שגגות' בלבד, אלא יש צורך בתשובה מאהבה, ההופכת 'זדונות' ל'זכויות'. כאשר יהודי שב בתשובה עמוקה כל-כך – הוא נעשה מציאות חדשה, וממילא אין מקום לעונש, כי לפנינו אדם אחר לגמרי.

זו אפוא משמעות התוכחה שמשה אומר לבני ישראל: אמנם אני נשאר קשור איתכם לעולם, אבל הקשר ההדוק הזה היה יכול להתבטא בכניסתנו המשותפת לארץ ישראל. אילו היו בני ישראל שבים בתשובה מאהבה, הייתה הגזרה מתבטלת, ומשה היה מכניס את עמו לארץ ישראל, והכניסה הזאת הייתה מביאה מיד את הגאולה השלמה.

(שיחות קודש תשמ"א, כרך ד, ואתחנן, עמ' 398)

תוכחה יש בהדגשת הקשר העמוק בינו ובין העם?

ההסבר הוא שאמנם משה לעולם אינו נפרד מצאן מרעיתו ונשאר קשור איתם, אך זה עצמו יכול להתקיים בשתי דרכים – דרך אחת שמשה מרומם את בני העם למדרגתו העליונה, ודרך שנייה שהוא אינו מצליח לרומם אותם למעלה, ונאלץ לרדת אליהם, למדרגתם הנחותה.

כוחה של תשובה

המצב הרצוי הוא שהקשר הבלתי ניתן לניתוק בין משה רבנו ובין בני דורו היה מתבטא בכניסתם יחדיו לארץ ישראל. אמנם כבר נגזרה הגזרה, אבל במשך שלושים ושמנה שנות הנדודים במדבר היו בני ישראל יכולים לעשות תשובה, והלוא "אין לך דבר שעומד בפני התשובה".

כוחה המופלא של התשובה בא לידי ביטוי בהלכה שאדם המקדש אישה "על-מנת שאני צדיק גמור", ובפועל מתברר שהוא רשע גמור, בכליזאת האישה מקודשת מספק –

בתחילת פרשתנו משה מספר לבני-ישראל על התחנונים שהתחנן כדי להיכנס לארץ-ישראל, ועל תשובת הקב"ה: "רַב לָךְ, אֶל תּוֹסֵף דַּבֵּר אֵלַי עוֹד בְּדַבְּרֵי הַזֶּה". משה גם אומר לבני-ישראל שאי-כניסתו לארץ היא בגלל העם: "וְהָיָה הַתְּאֵנָף בִּי עַל דְּבָרֵיכֶם". גם בפרשה הקודמת אמר משה דברים דומים: "גַּם בִּי הַתְּאֵנָף ה', בְּגִלְלָתְכֶם".

בדבריו אלה משה ממחיש את עומק הקשר בינו ובין בני ישראל, עד שבגללם גם הוא נותר במדבר ולא נכנס לארץ. זה עניינו של רועה ישראל אמיתי, ש"לא יעזוב צאן מרעיתו", והוא נשאר עם העם בכל מקרה ובכל מצב. לכן כשבני דורו לא זכו להיכנס לארץ, גם משה נשאר עמם במדבר.

למה בתוכחה?

אך השאלה המתעוררת כאן היא מדוע עניין נעלה כל-כך, על הקשר העמוק בין משה ובין בני ישראל, נאמר דווקא בהקשר של דברי תוכחה? הלוא בפרשיות האלה משה אומר לבני ישראל דברי תוכחה לפני פטירתו, ואיזו

אמרת השבוע

אין נעשים רבי

רבי מאיר-יחיאל מאוסטרובצה נהג להרבות בתעניות. רק בלילה, אחרי חצות, היה טועם משהו, במידה הדרושה לקיום גופו בלבד.

פעם אחת התארך השיעור שמסר לתלמידיו, והוא סיים את לימודו איתם אחרי חצות היום. מכיוון שהתלמידים לא הספיקו לאכול קודם לכן, החליטו להמשיך את הצום עד הערב, וכך יהיה להם יום תענית.

ככל הנראה הרגיש רבי מאיר-יחיאל בכך ופתאום הזמין את התלמידים אל ביתו וביקש להגיש לפניהם עוגה ו'לחיים'. לתלמידים לא הייתה ברירה אלא לאכול. לאחר מכן אמר להם: "וכי אתם סבורים שעלידי יום תענית אחד תהיו הרבי מאוסטרובצה?!".

פתגם חסידי

"מתיירא אני שמא בבואי לעולם האמת יתברר לי כי הקב"ה גדול מכפי ששיערתי ואילו אני קטן מכפי שהערכתני; נמצא שלא הייתי אלא דל גאה" (רבי אורי מסטרליסק)

נישואין | מאת הרב אליעזר ברוד

מן המעיין

ארבעים יום לפני הבריאה

"לא היו ימים טובים לישראל כחמישה-עשר באב" (תענית כו). היכן מרומז שיום זה מיוחד לזיווגים? ובכן, בריאת העולם הייתה בכ"ה באלול, וחז"ל (סוטה ב) אמרו שארבעים יום קודם יצירת הוולד בת-קול יוצאת ואומרת בת פלוני לפלוני, מכאן שט"ו באב, ארבעים יום לפני בריאת העולם, הייתה ההכרזה על הזיווגים.

(מאוצרנו הישן)

מעלת הפשטות

בחמישה-עשר באב היו בנות ישראל יוצאות בבגדי לבן. המיוחד בצבע הלבן הוא הפשטות, שאין בו שום הרכבה. העולם הזה כולו הרכבה, אבל העולם הבא אין בו שום סממן גשמי.

(רבי אהרן השני מקרלין)

כוח החופה

חתן תחת החופה צריך לקשר את מחשבתו לה'. כי החופה היא בבחינת מקיף, וכל מה שהאדם יעסוק בעבודת ה' כל ימי חייו נמשך לו ממקיף זה.

(דרושי חתונה)

מחשבה לחמישים שנה

חתן תחת החופה צריך לחשוב על המשכת

קבלת עול מלכות שמים על עצמו, על הכלה, ועל הילדים שייתן הקב"ה; וזה מועיל לחמישים שנה.

(הרבי הרש"ב מליובאוויטש)

הבדלה וקדושה

לשון הקידושין הוא: "הרי את מקודשת לי". יש שני פירושים למילה קדושה: הבדלה – בכל דבר שיהודי עושה עליו לדעת שהוא מובדל מכל עמי הארץ; קדושה – כל חייו צריכים להיות בבחינת 'קדושה אריכתא'. שני הדברים האלה הם היסוד של בית יהודי.

(הרבי מליובאוויטש)

השנה הראשונה

"כי ייקח איש אישה חדשה... נקי יהיה לביתו שנה אחת" (דברים כד,ה). חסידים הראשונים פירשו: "רצונך להיות נקי לביתך"? העצה היא התנהגות ראויה בשנה הראשונה.

(אוצר פתגמי חב"ד)

האתגר האמיתי

הרבי הרש"ב אמר לאחד מתלמידי התמימים אחרי חתונתו: וכי רבותא היא להיות יהודי ירא ושלם בשעה שהוא בחור בשיבה? האתגר הוא להיות יהודי ירא ושלם בהיותו בעל משפחה.

לא עוד קוזק

הדרך לאוסטילה שבפולין המתה מבני־אדם. רבבות חסידים, מכל הענפים והחצרות, זרמו אל העיר. הכול היו נרגשים לקראת 'החתונה הגדולה באוסטילה', שעתידה הייתה להיערך בימים הקרובים.

זו הייתה חתונה שתסופר בדורות הבאים. סב החתן היה רבי אברהם יהושע־העשיל מאפטה, הנודע בכינויו 'אוהב ישראל', שכונה אז 'זקן צדיקי הדור'. הכלה הייתה בתו של רבי יוסף מאוסטילה, בנו של רבי מרדכי מנשכזי (שכבר נסתלק באותה עת).

כאשר נודע כי סב החתן מתכוון להשתתף בחתונה, החליטו החסידים כי זו הזדמנות נדירה לזמן לאירוע אחד את כל צדיקי הדור, שכן ה'אוהב ישראל' מאפטה היה מקובל על כולם.

שלוחים יצאו, הזמנות נשלחו, ובהגיע מועד החתונה יצאו כמאתיים צדיקים וראשי חסידיות בעגלותיהם ובמרכבותיהם לעבר העיר אוסטילה, מלווים רבבות חסידים. עדי ראייה סיפרו כי כבר מהעיירה ארודלר, הרחוקה כשמונה קילומטר מאוסטילה, הייתה הצפיפות גדולה כל־כך, עד שבקושי אפשר היה להתקדם לעבר העיר.

מנהג היה לצדיקי אוסטילה שבחתונותיהם מונה 'משמר' מיוחד של 'קוזקים'. החסידים היו מקבלים ממפקדת הצבא את כל פריטי הלבוש ה'קוזקי', ובכלל זה חרבות ומחמים. בחורים מבוגרים לבשו את בגדי הקוזקים, והם היו ממונים על הסדר בחתונה.

זה היה ביום שבו החתן בא לעיר. על־פי הנהוג יצאה משלחת של המחוטנים לקבל את פני החתן עוד בטרם ייכנס לעיר, ואליהם הצטרפו מלווים רבים. שבעים ושניים 'כלי זמרים' נסעו בראש, אחריהם כל המחוטנים, ואחריהם כל העם, אנשים נשים וטף לרבבות.

בין כל אלה סובבו ה'קוזקים', על חרבותיהם ורומחיהם, כמשמר כבוד. שמחתם של החסידים לא ידעה גבולות, הם מזגו 'לחיים' לרוב, והמשיקה נשפך כמים.

בדיוק אז, כשהתהלכה עברה ליד הגשר שמעל נהר אוסטילה, הגיעה למקום מרכבתו של ציר רוסיה, שהיה בדרכו לוורשה שבפולין בשליחות דחופה. צעיר מה'קוזקים', שכבר היה שתוי למחצה, עצר בעדו באומרו, כי

יידרש להתמתן מפני העומס.

הציר החל להסביר לצעיר כי הוא ממהר מאוד והציג לפניו את תעודותיו. "רואה אתה?", אמר לקוזק, "הנני ציר רוסיה לפולין. אנה אפשר לי מיד את המעבר". הצעיר השיב לו בבדיחות דעת: "הלוא אתה

אינך אלא ציר של המלך, ואילו כאן נמצא מלך ישראל בעצמו"... באומרו זאת החווה הבחור לעבר מרכבתו של הצדיק מאפטה.

עיניו של הציר כמעט יצאו מחוריהן למשמע הדברים, אולם הצעיר לא הסתפק בכך והמשיך בניגון של

לומדים גאולה מאת מנחם ברוד

מתנחמים בכפליים

השבת שאחרי תשעה באב היא הראשונה משבע שבתות הנחמה, ובה קוראים את ההפטרה הפותחת במילים: "נחמו נחמו עמי". חז"ל מסבירים (איכה רבה סוף פרשה א) מדוע נאמרה הנחמה בלשון כפולה ("נחמו נחמו"): "חטאו בכפליים... לקו בכפליים... ומתנחמים בכפליים". במקום אחר (ילקוט שמעוני איכה רמז תתריח) חז"ל אומרים: "לפי שמצוותיה כפולות, נחמותיה כפולות".

הכפל הזה דורש ביאור: חטא כפול, עונש כפול ונחמה כפולה – מה הם? אפשר לדבר על חטא קטן וחטא גדול, עונש קטן ועונש גדול, אבל מהו חטא כפול ועונש כפול וממילא גם נחמה כפולה? ועוד, מה פירוש המושג "מצוותיה כפולות"?

לחיות בשני ממדים

כשהתורה מדברת על כפל, הכוונה לשני ממדים. ואכן, הדבר המאפיין את חיי היהודי, את התורה ומצוותיה, את החורבן ואת הנחמה, הוא שני הממדים שיש בהם – המימד הגשמי והמימד הרוחני.

יהודי מורכב משני הממדים הללו – מגוף ומנשמה. שניהם יחד יוצרים מציאות אחת של יהודי. שלמותו היא כאשר שני הממדים האלה שלמים – כשהוא עובד את ה' הן בגופו הן בנפשו. גם במצוות קיימים שני הממדים האלה: בכל מצווה יש הצד הרוחני – הכוונה והרגש; והצד הגשמי – הדרך שבה מקיימים את המצווה בפועל.

זו כוונת דברי חז"ל: "מצוותיה כפולות". בכל מצווה יש תוכן כפול – צד רוחני וצד גשמי. כאשר חז"ל אומרים שבני־ישראל חטאו בכפליים, כוונתם שהם חטאו בשני הממדים הללו – הן בצד הגשמי של התורה והמצוות הן בצד הרוחני־ערכי שבהן.

לפיכך גם העונש היה כפול, והחורבן התבטא אף הוא בשני הממדים – חורבן גשמי וחורבן רוחני. היה יכול להיות מצב של חורבן גשמי, אבל ברוחניות היה נשאר האור והגילוי; אולם הם "לקו בכפליים" – לא רק בחורבן הגשמי, אלא גם בהסתר רוחני.

גם בבית־המקדש היו שני הממדים האלה. הוא היה בניין גשמי, בעל מידות מוגדרות ומוגבלות; ובה־בעת האיר בו אור אלוקי אינסופי. החורבן פגע לא רק בבניין הגשמי, אלא גם בהארה הרוחנית, ולכן זו מכה כפולה. וכאשר תבוא הנחמה, תהיה אף היא כפולה – לא רק שלמות של הבניין הגשמי, אלא גם שלמות של ההארה האלוקית הרוחנית.

הגאולה הצומחת מהחורבן

שבת נחמו חלה סמוך לט"ו באב, שעליו נאמר (תענית כו,ב): "לא היו ימים טובים לישראל כחמישה־עשר באב (וכיום הכיפורים)". מעלתו של ט"ו באב על שאר החגים בהיותו חל מיד לאחר האבל והצער של תשעה באב. בכך הוא מבטא את העלייה שבה בעקבות הירידה – את הגאולה שנולדת מתוך החורבן.

אפשר למצוא רמז לכך גם באחד המאורעות שאירעו בט"ו באב: הגמרא (שם לב) מציינת "שכלו בו מתי מדבר". מדי שנה בשנה, בט"ו באב, מתו במדבר מי שנגזרה עליהם הגזרה שלא ייכנסו לארץ. בשנה האחרונה עשו בני־ישראל את ההכנות שהיו רגילים להן משנים קודמות, וכשהגיע ט"ו באב ולא מתו, הבינו שנתבטלה הגזרה. אם־כן, הגזרה כבר נתבטלה בט"ו באב, וט"ו באב רק גילה זאת. זו אפוא משמעותו של ט"ו באב: יום זה מגלה, שכל תכלית הגלות והחורבן היא לצורך העלייה של הגאולה השלמה. לכן הוא יום־טוב ו"לא היו ימים טובים לישראל" כמותו.

עלייה גדולה וכפולה זו תושג על־ידי משיח צדקנו, שנשמתו היא הנשמה הכללית והכוללת של כל הנשמות. לכן המשיח יביא נחמה כפולה ושלמות בכל המובנים, ומזה תבוא השמחה הגדולה והשלמה של הגאולה, שתבוא בקרוב ממש.

'פלפול': "זוהי גמרא מפורשת אצלנו, שנאמר בה 'מאן מלכי – רבנן'. ומכיוון שהרבי מאפטה הוא זקן וראש הרבנים, הרי הוא מלך ישראל!".

דבריו האחרונים של הבחור הרתיחו את השר, אולם באותו רגע לא היה בידו לעשות מאומה ובחריקת שיניים המתין עד שהותר לו המעבר.

מיד בבואו לעיר הורה הציר לזמן אליו את הרבי מאפטה. כאשר הצדיק בא אליו תיאר לפניו הציר בכעס את אשר אירע ואת דברי החסיד הלבוש כ'קוזק'. הוא הודיע לרבי כי אם לא יקבל הסבר שניח את דעתו, יכתוב פרוטוקול שיועבר לבית המשפט.

הצדיק מאפטה התנצל ופתח בהסבר: ראשית, הבחור היה שתוי בגלל שמחת החתונה, ולכן אין לייחס משמעות לדבריו. שנית, הבחור טעה בהבנת דברי הגמרא. כוונת הגמרא הייתה לתקופה שבה היה השלטון נתון בידי הרבנים הפרושים, בזמנו של הורדוס, מול הצדוקים, האיסיים ועוד. על התקופה הזאת התבטאו הרבנים הם המלכים בכל זמן.

דברי הצדיק מאפטה הרגיעו מעט את הציר, אולם עדיין היה מלא כעס על אותו 'קוזק' שהיתל בו ועצר בעדו מלנסוע. אמר לו הצדיק: "אכן, ראוי הבחור לעונש על מעשהו. בוא עמי ותזהה את הבחור, ואני אדאג להענישו בכל חומרת הדין. והיה אם לא יוטב משפטי בעיניך, תוכל להענישו כרצונך".

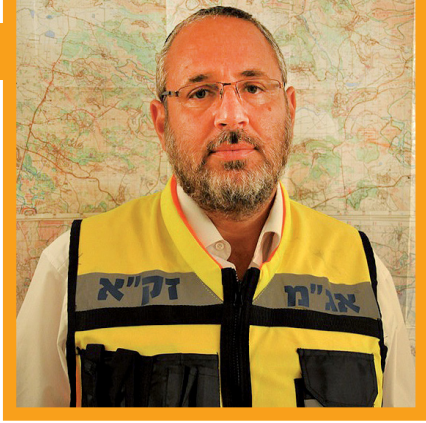
הסכים הציר. הוא עבר עם הרבי מאפטה ליד ה'קוזקים' עד אשר זיהה את הצעיר. הרבי עטה על פניו ארשת חמורה והוכיח את הבחור באזוני הציר על מעשהו, וסיים באמרו כי בעקבות זאת ראוי הוא לעונש.

בתנועה נמרצת הסיר הצדיק מעל ה'קוזק' את עיטורי הצבא ובקול תקיף קרא: "אויס קוזק!" [=לא עוד קוזק!...] הצדיק גם הורה שכל הנוכחים יקראו בקול: "פלוגי בן פלוגי ממשפחה פלוגית – אויס קוזק!". עוד הוסיף הצדיק כי הצעיר לא יוכל לשמש בתפקידו עד תום ימי החתונה, עונש על התנהגותו הבלתי־ראויה.

משפטו של הרבי מאפטה מצא חן בעיני הציר, והוא לחץ את ידו בהערצה ובהוקרה, ונפרד ממנו לשלום בידדות.

מני אז נהפכה ההכרזה של הרבי מאפטה לפתגם בקרב יהודי פולין. כאשר אדם איבד תפקיד כלשהו או שירד מגדולתו היו אומרים עליו: 'אויס קוזק'...

האיש שיעזור לכם להיחלץ

מטיילים, שמרו על הכללים. לביא

סיפורים אין ספור חווה במרוצת השנים. "בחורף האחרון הרציתי לפני שוטרים", הוא מספר. "בעיצומה של ההרצאה קיבלתי דיווח על יהודי שיצא אל קברו של עקביא בן מהללאל ונתקע סמוך לכפר עכברה. זה היה יום גשום במיוחד. יצאתי מיד לאתר את המטייל. אחרי שחולץ ציטטתי באוזניו את אמרתו של עקביא: 'דע מאין באת ולאן אתה הולך'..."

להזעיק עזרה בזמן

ויש מקרים שמסתיימים באסון. זה קרה בחודש אב לפני כמה שנים: "קיבלנו דיווח על ארבעה תלמידי ישיבה שיצאו לטיול ג'יפים במדבר יהודה ונעלמו. במהלך החיפוש הקדחתי שמענו קול בכי מהוואדי. ירדנו למטה וגילינו שם את אחד הבחורים. הוא נשאר בחיים, חבריו נהרגו."

לביא מספר כי רוב הפניות מגיעות בשעות שבין מנחה לערבית או שעה לפני כניסת השבת. "אנשים נזכרים לבקש עזרה ברגע האחרון, וזו טעות. אילו היו פונים שעתים קודם לכן, יכולנו לחלץ אותם באור יום", הוא אומר.

הסיורים פסקו

לפני כמה שנים פתח לביא פרוייקט ייחודי, שבמסגרתו הביא לבני ברק קבוצות של מטיילים מקרב הציבור הכללי. "הסיור הזה הוא כלי ההסברה הטוב ביותר", הוא אומר בהתלהבות.

יום שישי, כמה שעות לפני כניסת השבת. מצלצל הטלפון של יהושע לביא (47), מדרך טיולים ומחלץ. קול נסער בוקע מתוכו: "יצאתי לטייל עם אשתי סמוך לזיכרון יעקב, איבדנו את הדרך, איננו יודעים איך לחזור". לביא מנסה להרגיע את האיש ומבקש שיעמוד בגבו אל השמש ויתאר את הנוף שהוא רואה. "אני לא רואה את השמש", משיב המטייל. "אתה במערה או מה?", שואל לביא המופתע. הוא שומע את האיש פונה אל אשתו ושואל אותה בחרדה: "איפה מוצאים את השמש?". זו דוגמה לתחושת הלחץ וההיסטריה שתוקפת מטיילים כשהם נקלעים למצוקה.

כבר שתיים-עשרה שנים מסייע לביא בחילוץ מטיילים במסגרת תפקידו בזק"א, וזאת אחרי עשרים ושש שנים ששירת במערך החילוץ בפיקוד העורף. לביא, כיום תושב פתח תקווה, היה לוחם בגבעתי והשתתף בכמה מבצעים.

לאן אתה הולך

"אנחנו נותנים הדרכה למטייל כדי שיוכל לחלץ את עצמו מהשטח", הוא מסביר. "הפעילות הזו חוסכת הרבה פעולות חילוץ יקרות ומסוכנות. לפעמים ההדרכה אינה מועילה ואז מתבצע חילוץ בפועל". לביא מזהיר את המטיילים: "אנא שמרו על הכללים. למשל, האלף-בית של יציאה לטיול היא הצטיידות במפה ובכמות מספקת של מים".

פינת ההלכה

מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי עומר

סוף זמן תפילת מנחה

שאלה: האם אפשר להתפלל מנחה גם אחרי השקיעה?

תשובה: במשנה נאמר: "תפילת המנחה - עד הערב". ופירש רש"י עד ששכה. וכך פסקו הטור, השולחן ערוך והרמ"א. לעומת זה, תלמידי רבנו יונה פירשו שהכוונה עד השקיעה, וכן פסק הגר"א.

לדעת ה'משנה ברורה' ומנהג ליטא, לכתחילה יש לסיים את התפילה לפני השקיעה, ועדיף להתפלל ביחיד אז מלהתפלל בציבור אחרי השקיעה.

אדמו"ר הזקן כתב בסידורו ש"לעניין תפילת המנחה אין למחות ביד המקילין בין בחול בין בשבת, ובפרט בשעת הדחק בימות החורף שהיום קצר...". משמע שאינו מתיר זאת לכתחילה, אלא רק כשלא התפללו בזמן לפני השקיעה.

לדעת היחווה דעת' ועוד לכתחילה מצווה מן המובחר להתפלל בציבור ולסיים קודם השקיעה,

"אתה לוקח אנשים שכל מה שהם יודעים על הציבור החרדי הוא מדיווחי כלי התקשורת, מביא אותם לבתי כנסת וישיבות ולבתי רבנים השוקדים על לימודם. מציג לפנייהם את קופות הצדקה הגדולות המוצבות ברחובות. הסיור משנה את כל גישתם לעולם החרדי".

לביא מספר בצער כי בעת האחרונה הביקורים פסקו. "האווירה הציבורית הנוכחית מורעלת בהסתה", הוא אומר. "נוצרה אווירה לא נעימה. הביקורים נהפכו לעימותים. חבל, כי לדעתי הסיורים האלה שווים יותר מכל המסביבנים".

ברכות וישועות

רבים נושעו מברכותיו הקדושות של הרבי מליובאוויטש

גם כיום אפשר לעלות ולהשתטח על 'הציון' הקדוש של הרבי, ולשלוח מכתבים ל'ציון' לבקשת ברכה.

ohel chabad lubavitch, 226_20 Francis Lewis Blvd. Cambria Heights, N.Y 11411
Tel: 1-718-723 4545, Fax: 1-718-723 4444

www.ohelchabad.org

אך אם התעכבו, רשאים להתפלל גם בין השמשות, ועדיף להתפלל מנחה בציבור בין השמשות, מלהתפלל קודם לכן ביחידות.

במדינות פולין ועוד נהגו רבים עלפי רבותיהם להתפלל לכתחילה גם ביחיד מנחה אחר השקיעה, עד צאת הכוכבים.

יש לציין שכאן אנו נכנסים למחלוקת אחרת. לדעת הפוסקים הספרדים השקיעה נמשכת (תמיד) עד 13 דקות וחצי, ולאחר מכן כבר הגיע הלילה, 'צאת הכוכבים'; ואילו לדעת אדמו"ר הזקן בסידורו השקיעה האמיתית מתחילה 4 דקות אחרי השקיעה הנראית, ונמשכת (בימי ניסן ותשרי בארץ-ישראל) 20 דקות.

מקורות: ברכות כ"א. סידור אדה"ז 'סדר הכנסת שבת' (נדפס בסוף השו"ע ח"ב עמ' 828, ובמהדורה החדשה עמ' תתקא), וקצות השלחן סי' כו ס"א. סידור רבינו הזקן עם ציונים והערות עמ' רלב, ושי"ג. משנ"ב סי' רלב ס"ק יד, וערוה"ש ס"ד יט. פסקי תשובות שם ס"ק ו, ושי"ג. שו"ת יחווה דעת ח"ה סי' כב. שו"ת אור לציון סי' כ. אשי ישראל פכ"ז ס"ו, ושי"ג. וראה לקוטי דיבורים ח"א עמ' 79. היכל מנחם ח"ג עמ' רלה.

יחיאל הררי

ביוגרפיה מרתקת החושפת את סוד כוחו של הרבי מלובביץ'

בראש רשימות רבי המכר